

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні наукові школи вивчення міжнародних відносин

Освітня-наукова програма «Політологія»

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 Суспільні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація до курсу.....	3
3. Мета та цілі курсу	3
4. Компетентності.....	3
5. Результати навчання.....	3
6. Організація навчання курсу	4
7. Система оцінювання курсу	7
8. Політика курсу.....	8
9. Рекомендована література	8

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні наукові школи вивчення міжнародних відносин
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач (-і)	Нагорняк Михайло Миколайович
Контактний телефон викладача	0342752027
E-mail викладача	
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.2 Вибіркові дисципліни 2.2.2 Дисципліни вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок: 15:00-17:00
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Сучасні наукові школи вивчення міжнародних відносин» є частиною компоненти вільного вибору студента та покликана ознайомити студентів ОНП «Політологія» з основними методологічними підходами до трактування сучасних явищ в міжнародному середовищі. Дисципліна викладається у III семестрі (2 курс). Загальна кількість годин – 90 год., з них аудиторних 30 (лекцій – 20 год., семінарських занять – 10 год.), самостійна робота – 60 год. Форма контролю – залік.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою дисципліни є ґрунтовне вивчення новітніх тенденцій у науці про міжнародні відносини, формування цілісного уявлення про теоретико-методологічний інструментарій дослідження міжнародних процесів та явищ, який відповідає актуальному стану наукового пізнання, розвиток особистих компетентностей для дослідження міжнародної проблематики.	
4. Компетентності	
<p>ІК01 Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та/або професійної практики, із застосуванням теорій та методів політичної науки.</p> <p>ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК09. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>СК02. Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.</p> <p>СК05. Комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.</p> <p>СК08. Комплексне застосування вміння аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях.</p>	
5. Результати навчання	
<p>ПРН01. Володіти предметною областю та базовою специфікою політичної діяльності.</p> <p>ПРН 03. Володіти поглибленим рівнем політичної теорії, політичного аналізу, порівняльну і прикладну політологію та володіти категорійно-понятійним і аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.</p> <p>ПРН05. Знати особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати міждисциплінарні підходи, сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному і міжнародному рівнях.</p> <p>ПРН16. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який</p>	

включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10 год
самостійна робота	60 год

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	052 Політологія	II	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука</p> <p>1. Теорія міжнародних відносин в системі наук про міжнародні відносини. Поняття міжнародних відносин.</p> <p>2. Проблеми сприйняття фактів та теорії в теорії міжнародних відносин. Верифікація теорії. Функції теорії міжнародних відносин</p> <p>3. Сутність теорії міжнародних відносин. Об'єкт та предмет ТМВ</p> <p>4. Теорія міжнародних відносин як теоретична галузь знань.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Тести, 2 год.	2 бали	Згідно розкладу 3
<p>Тема 2. Методологічні проблеми теорії міжнародних відносин.</p> <p>1. Типологія міжнародних теорій.</p> <p>2. Значення проблеми методу. Методи в теорії міжнародних відносин.</p>	Лекція, Семінар	Згідно списку літератури	Тести, Вибіркове опитування 4 год.	2 бали, 2 бали	Згідно розкладу 3

<p>3. Діалектика як методологічна основа досліджень. Загальнонаукові методи дослідження.</p> <p>4. Конкретно наукові методи дослідження.</p> <p>4.1. методи аналізу ситуацій.</p> <p>4.2. Прогностичні методи та інші.</p> <p>4.3. Базові методи аналізу міжнародних відносин</p> <p>4.4. Роль математичних засобів у прикладному вивченні міжнародних відносин</p> <p>5. Поняття і категорії теорії міжнародних відносин.</p>					
<p>Тема 3. Неореалізм в теорії міжнародних відносин.</p> <p>1. Основні відмінності між реалізмом та неореалізмом.</p> <p>2. Природа міжнародних політичних змін згідно з Р. Гилпіном.</p> <p>3. Гегемонічна війна та міжнародні зміни.</p> <p>4. Політичні структури та анархічний порядок.</p> <p>5. Баланс сили</p>	Лекція, Семінар	Згідно списку літератури	Тести, Вибіркове опитування 4 год.	2 бали, 2 бали	Згідно розкладу 3
<p>Тема 4. Ідеалізм та неоідеалізм</p> <p>1. Ідеалізм в теорії міжнародних відносин.</p> <p>2. Відмінність між ідеалізмом та неоідеалізмом.</p> <p>3. Транснаціоналізм Р.</p>	Лекція, Семінар	Згідно списку літератури	Тести, Вибіркове опитування 4 год.	2 бали, 2 бали	Згідно розкладу 3

<p>Кохейна та Ж. Ная.</p> <p>4. Принципові розбіжності між неореалізмом та неоідеалізмом</p> <p>5. Право в міжнародних відносинах. Кларк Г. і Сон Л.Б.</p>					
<p>Тема 5. Марксизм та Неомарксизм</p> <p>1. Відмінність марксизму від класичної школи ТМВ</p> <p>2. Світ-системний аналіз І. Валерстайна. Критика Лібералізму</p> <p>3. Й. Гальтунг та його бачення ТМВ.</p> <p>4. Монополії С. Аміна.</p>	Лекція, Семінар	Згідно списку літератури	Тести, Вибіркове опитування 4 год.	2 бали, 2 бали	Згідно розкладу 3
<p>Тема 6. критицизм та англійська школа</p> <p>1. Основні положення критицизму.</p> <p>2. Роберт Кокс та Антоніо Грамші,</p> <p>3. Андрю Лінлейтера та Габермаса</p> <p>Англійська школа – Хедлі Булл</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Тести, 2 год.	2 бали	Згідно розкладу 3
<p>Тема 7. Постпозитивіські теорії</p> <p>1. Конструктивізм. Александр Венд та Ніколас Онуф</p> <p>2. Фемінізм Джин Бетке Елштайн, Сінтія Енлоу</p> <p>3. Постпомодернізм</p>	Лекція (4 год), Семінар (2 год)	Згідно списку літератури	Тести, Вибіркове опитування 6 год.	2 бали, 2 бали, 2 бали	Згідно розкладу 3
<p>Тема 8 Міжнародна безпека</p> <p>1. Основні теоретичні підходи до розуміння безпеки</p> <p>2. Жорсткі загрози та</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Тести, 2 год.	2 бали	Згідно розкладу 3

<p>м'які виклик. Колективна безпека 3. Регіональний аспект міжнародної безпеки 4. Протидія тероризму у сучасному світі.</p>					
<p>Тема 9. Система і структура міжнародних відносин 1. Поняття та структура міжнародних систем 2. Ієрархія міжнародних систем, її найважливіші закономірності та типи 3. Закони функціонування та трансформації міжнародних систем 4. Міжнародна система та теорія міжнародних відносин.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Тести, 2 год.	2 бали	Згідно розкладу 3
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Структура розподілу балів передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Контроль за засвоєнням лекційного матеріалу у формі тестів в дистанційній системі навчання – 20 балів 2) Підготовка семінарських завдань та кейсів – 10 балів 3) Виконання індивідуального завдання у формі розрахунково-графічної презентації – 10 балів 4) Контроль за засвоєнням матеріалу та самостійним вивченням – 10 балів; 5) Колоквіум 50 балів. 				
Вимоги до письмової роботи	<p>Підготовка розрахунково-графічної роботи у формі презентації та її аудиторний захист. Студент відповідно із варіантом теми повинний підготувати інформаційний (20–25 слайдів) та розрахунково-графічний матеріал (власно розроблений картографічний, статистичний, табличний матеріал) щодо своєї теми із списком використаних інформаційних джерел.</p>				

	При оцінюванні роботи береться до уваги структурованість викладання змісту роботи, повнота розкриття теми, самостійність в розв'язанні проблематики, власні форми систематизації та представлення інформації
Семінарські заняття	Усні відповіді, завдання та кейси, групові обговорення, дистанційне навчання, контроль за засвоєнням матеріалу та самостійним вивченням .
Колоквіум	Підсумкове залікове завдання, яке проводиться у змішаній формі (30 балів усна відповідь та 20 балів – тестування на платформі дистанційного навчання)
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями (оцінювання роботи студента під час семінарських занять; поточне тестування після вивчення розділу, контроль за засвоєнням матеріалу).

8. Політика курсу

Враховуються бали набрані на семінарських заняттях, поточному тестуванні, контроль за засвоєнням матеріалу та колоквіум, підготовка індивідуальної роботи. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. У випадку відсутності на лекційному чи семінарському занятті, отриманні негативні оцінки відпрацьовуються у визначений час консультації.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються У випадку виявлення академічної недоброчесності викладач пропонує повторно виконати передбачений вид роботи.

9. Рекомендована література

1. Антонио Грамши, Дьєрдь Лукач. Наука політики. Как управлять народом. Москва, 2017 Глави: від «Партии, государство, общество» до «Политекономия»
2. Ачкасов В.А., Ланцов С.А. Мировая политика и международные отношения. Учебник. М.: Аспект-Пресс, 2011:
3. Джін Бетке Елштайн Громадський чоловік, приватна жінка. Жінки в соціальній і політичній думці. К.: Альтернативи, 2002. 344 с.
4. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці. Книги-XXI, 2019. 272
5. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 2002
6. Самир Амин. Вирус либерализма: перманентная война и глобализация мира Москва: Издательство «Европа», 2007
7. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин. Навчальний посібник.
8. Черных И.А. Теории международных отношений: Учебное пособие для специальностей «Международные отношения», «Регионоведение» и «Политология». Алматы, Қазақ университеті, 2009. – 182 с.
9. Alex J. Bellamy The English School International Relations Theory for the Twenty-First Century An Introduction Edited by Martin Griffiths. 195 p.
10. Alexander Wendt Social Theory of International Politics Cambridge University Press, 2003. 450 p.
11. Andrew Linklater And Hidemi Suganami The English School of International Relations A Contemporary Reassessment. New York: Cambridge University Press, 2006. 320 p.
12. Andrew Linklater Critical theory International Relations Theory for the Twenty-First Century An Introduction Edited by Martin Griffiths. 195 p.

13. Balance of power Edited by T. V. Paul, James J. Wirtz, and Michel Fortmann
14. Barry Buzan and Richard Little International Systems in World History Remaking the Study of International Relations
15. Bradley Phillips Constructivism Andrew International Relations Theory for the Twenty-First Century An Introduction Edited by Martin Griffiths. 195 p.
16. Christine Sylvester. Feminist International Relations. An Unfinished Journey
17. Cynthia Enloe Feminism. International Relations Theory for the Twenty-First Century An Introduction Edited by Martin Griffiths. 195 p.
18. Cynthia Weber. International Relations Theory. A critical introduction Second edition. New York, 2005,
19. Fifty key thinkers in international relations Second Edition, ed. Martin Griffiths, Steven C. Roach and M. Scott Solomon
20. Hedley Bull The Anarchical Society A Study of Order in World Politics Third Edition. Palgrave. 395 p.
21. International relations. The Key Concepts. Second Edition, ed. Martin Griffiths, Terry O'Callaghan And Steven C. Roach
22. John M. Hobson. The state and International relations. 267 p.
23. John MacMillan Liberal internationalism in International Relations Theory for the Twenty-First Century. An Introduction Edited by Martin Griffiths. 195 p.
24. Joseph S. Nye Jr. The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone 137-173
25. Kenneth Waltz Man, the State and War A Theoretical analysis. New York: Columbia university press. 282 p.
26. James Fearon and Alexander Wend "Rational vs. Constructivism: A skeptical View", in Handbook of international relations, ed. Walter Carlsnaes and other. London: SAGE
27. M. Griffiths. Realism, idealism and international politics. A reinterpretation London, 2002.
28. Martin Griffiths Realism, idealism And international Politics. A Reinterpretation.
29. Robert Gilpin War and Change in World Politics. Cambridge, Cambridge University Press, 1981. 287 p.
30. Robert Jervis "Realism, Neoliberalism, and Cooperation: Understanding the Debate." International Security 24 (1): 42-63. https://www.jstor.org/stable/2539347?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents
31. Robert M.A. Crawford Idealism and Realism in International Relations Beyond the discipline. 2000. 212 p. Pp.
32. Robert O. Keohane Cooperation and Discord in the World Political Economy
33. Roger Carey Power. Issues in international relations Second Edition Edited by Trevor C. Salmon and Mark F. Imber With the assistance of Trudy Fraser
34. Scott Burchill "Liberalism" in Theories of International Relations Third edition. 2005. 321 p.
35. Stefano Guzzini "Structural power: the limits of neorealist power analysis" International Organization, 47(3):

Викладач _____ **Нагорняк М.М.**